

۵-۳- شرکت پالایش گاز فجر جم

از فروردین ماه ۱۳۶۸ و پیرو تغییر ساختار جدید وزارت نفت برای تصفیه گاز میدانهای گازی نار و کنگان واقع در شهرستان جم در جنوب شرقی استان بوشهر تاسیس شده است. این شرکت پیش از آن تحت عنوان (پالایشگاه ولی عصر عج کنگان) جهت تولید و تصفیه گاز طبیعی با ظرفیت روزانه ۷۹ میلیون متر مکعب طراحی شده و مشغول کار بوده است. پالایشگاه در ۳۱۰ کیلومتری جنوب شرقی بندر بوشهر و در مجاورت روستای (شهر ریز) قرار دارد. میزان گاز تولیدی این پالایشگاه در سال بین ۳۲ تا ۳۶ میلیارد متر مکعب در سالهای ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۴ بوده است.

۵-۳-۱- میدان گازی کنگان:

طول این میدان حدود ۶۰ کیلومتر. پهنای آن حداکثر ۶ کیلومتر و عمق متوسط بالای مخزن از سطح زمین حدود ۲۵۰۰ متر و نوع مخزن سنگ آهک شکسته و عمق ستون گاز ۸۰۰ متر و جهت طاق‌دیس شمال غرب به جنوب شرق است. حجم مفید این میدان گازی ۱۶ تریلیون فوت مکعب (۴۵۰ میلیارد متر مکعب) تخمین زده شده است. فشار مخزن ۲۴۸ بار مطلق و درجه حرارت گاز ۸۲ درجه سانتیگراد است. نوع گاز تقریباً ترش با میزان هیدروژن سولفور ۲۲۱ PPM است. چاهها با قطر ۲۰ اینچ شروع شده و در جهت عمق لوله کم قطر شده به طوری که در محل مخزن در عمق تقریبی ۲۳۰۰ متر اندازه لوله به ۱۷ اینچ می رسد.

۵-۳-۲- میدان گازی نار:

این میدان در مجاورت میدان گازی کنگان و در شمال غرب آن قرار گرفته است، طول این میدان ۳۰ کیلومتر و پهنای آن ۴/۵ کیلومتر و ضخامت ستون گاز آن در حدود ۱۰۰۰ متر است. نوع گاز نسبتاً ترش با ۵۲ PPM هیدروژن سولفور و فشار مخزن ۲۰۵ بار مطلق و حرارت گاز ۷۲ درجه سانتیگراد است. حجم مفید این مخزن ۹/۲۵ تریلیون فوت مکعب (۲۶۰ میلیارد متر مکعب) تخمین زده شده است.

پالایشگاه در ۲ فاز طراحی و شناخته شده است هر فاز شامل ۴ ردیف تصفیه گاز است که هر ردیف متشکل از یک واحد شیرین سازی، یک واحد تنظیم و نقطه شبنم و یک واحد تبرید پروپان است. دوفاز پالایشگاه مجموعاً برای تصفیه ۷۹ میلیون متر مکعب گاز در روز طراحی اولیه شده اند که بعدها بانجام اصلاحاتی ظرفیت پالایشگاه به بیش از ۱۱۰ میلیون متر مکعب در روز رسیده است. این میزان هم اکنون بیش از ۵۰ درصد کل گاز مصرفی کشور است. گاز پس از ورود به پالایشگاه وارد دو دستگاه سیلابه گیر (Slug Catcher) می شود که وظیفه آنها جدا سازی مایعات گازی از گاز ورودی است.

۵-۳-۳- افزایش ظرفیت

در سال ۱۳۷۸ در پی نیاز روز افزون کشور به گاز طبیعی و محدودیت های موجود برای احداث پالایشگاه جدید موضوع افزایش ظرفیت پالایشگاه بدون احداث واحد جدید مورد بررسی قرار گرفت و عملیات آن آغاز شد. خوشبختانه ظرف مدت کمتر از سه سال ظرفیت تصفیه گاز در پالایشگاه از ۷۹ میلیون به بیش از ۱۱۰ میلیون متر مکعب در روز رسید. این اقدام که افزایش ۳۰ درصدی تولید را در پی داشت در تاریخ صنعت نفت و گاز کشور از موارد کم نظیر بوده است. پروژه های در دست اجرای این شرکت از جمله پروژه های انتقال گاز عسلویه به پالایشگاه و احداث واحد ، LPG استفاده از لیسانس شرکت شل برای استفاده سولفینول بجای آمین بر واحدهای شیرین سازی و همچنین ایجاد فضای سبز و برقراری نظامهای مدیریتی و سیستمهای IT و ICT می باشد.

۵-۴- خطوط لوله سراسری انتقال گاز

الف - خط لوله سراسری دوم

این خط لوله به طول یک هزار کیلومتر از پالایشگاه فجر جم به مقصد شهرهای شمالی کشور تا قزوین امتداد داشته که ۱۰۴ کیلومتر آن در مرزهای استان قرار داشته و در سال ۱۳۶۵ به بهره برداری رسیده است. قطر لوله ۵۶ اینچ بوده و ظرفیت انتقال گاز آن با احتساب و بدون احتساب کار ایستگاههای تقویت فشار واقع در طول مسیر حدود ۴۰ الی ۸۰ میلیون متر مکعب در روز میباشد.

ب - خط لوله سراسری سوم

این خط لوله به طول ۹۳۴ کیلومتر از پالایشگاه عسلویه به مقصد شهرهای شمالی کشور تا ساوه امتداد داشته که ۱۶۵ کیلومتر آن در مرزهای استان قرار داشته و در سال ۱۳۸۰ به بهره برداری رسیده است. قطر لوله ۵۶ اینچ بوده و ظرفیت انتقال گاز آن با احتساب و بدون احتساب کار ایستگاههای تقویت فشار واقع در طول مسیر حدود ۴۰ الی ۹۰ میلیون متر مکعب در روز میباشد.

ج - خط لوله سراسری دهم

این خط لوله از پالایشگاه عسلویه تا پتاهو به طول ۴۸۸ کیلومتر و در قطعات مختلف طی سالهای ۱۳۸۲ لغایت ۱۳۸۶ در دست احداث بوده که حدود ۱۷۲ کیلومتر آن در محدوده استان بوشهر واقع گردیده است.

ظرفیت انتقال گاز در این خط لوله با احتساب فعالیت ایستگاههای تقویت فشار ۶۰ میلیون متر مکعب در روز میباشد .

۵-۵- نیروگاه اتمی بوشهر

در سال ۱۳۵۳ سازمان انرژی اتمی ایران با هدف تولید ۲۳۰۰۰ مگاوات برق هسته ای در طول ۱۵ سال بوجود آمد. پس از پیروزی انقلاب به علل مختلف و بویژه جنگ تحمیلی این پروژه برای مدتی راکد ماند. از سال ۱۳۶۱ به بعد مقرر گردید به منظور استفاده از سرمایه گذاری های گذشته واحد اول نیروگاه اتمی بوشهر تکمیل گردد ولی اوج گیری جنگ تحمیلی و بهانه جویی های پیمانکاران باعث به تاخیر افتادن طرح گردید. اما در نهایت جایگزین کردن پیمانکار و قطعات محور کار قرار گرفت و قراردادها و الحاقیه های مربوطه در طول برنامه دوم عمرانی منعقد گردید و عملاً از سال ۱۳۷۶ بصورت جدی مورد پیگیری و انجام قرار گرفت و براساس برنامه زمانبندی قرار بود پروژه نیروگاه اتمی در سال ۱۳۸۳ به بهره برداری برسد.

جدول ۵-۲: مشخصات پروژه تکمیل نیروگاه اتمی بوشهر توسط سازمان انرژی اتمی

نام پروژه	نوع تکنولوژی	ظرفیت قابل نصب در منطقه (مگاوات)	ظرفیت طرح (مگاوات)	عمر مفید (سال)	داخل یا خارج شبکه	کل سرمایه گذاری لازم برای طرح	
						ارزی (هزار دلار)	ریالی (میلیون ریال)
تکمیل نیروگاه اتمی بوشهر	نیروگاه آب سبک تحت فشار از نوع روسی	۲۰۰۰	۱۰۰۰	۳۰	داخل شبکه	۱۰۰۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰۰